

Kentsel güvenliğin gündelik yaşamda deneyimlenmesi: Algı, mekân ve politika üzerine bir analiz

Experiencing urban security in everyday life: An analysis of perception, space, and policy

Abdullah Çelik¹

¹Assist. Prof. Dr., Presidency of the Turkish National Police Academy, Gölbaşı, Ankara, Türkiye.

Öz

Bu çalışma, Türkiye’de kentsel güvenliğin bireyler tarafından gündelik yaşamda nasıl deneyimlendiğini incelemektedir. Araştırmada, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yürütölen Yaşam Memnuniyeti Araştırması’nın 2003–2024 dönemine ait verileri kullanılmıştır. Çalışma; bireylerin ev ortamında ve kamusal alanda kendilerini ne ölçüde güvende hissettiklerine, asayiş hizmetlerine yönelik değerlendirmelerine ve yaşadıkları çevrede algıladıkları risklere odaklanmaktadır. Bulgular, güvenliğin gündelik yaşamda öncelikle özel alanda kurulduğunu göstermektedir. Evde yalnızken hissedilen güvenlik düzeyi uzun dönem boyunca yüksek ve istikrarlı bir seyir izlerken, yaşanan çevrede gece yalnız yürürken hissedilen güvenlik düzeyi daha düşük ve dalgalı bir yapı sergilemektedir. Kamusal alandaki güvenlik deneyimi özellikle kadınlar açısından daha kırılgan bir görünüm ortaya koymaktadır. Asayiş hizmetlerinden memnuniyet oranlarının yüksek olmasına rağmen bu memnuniyetin kamusal alandaki güvenlik hissine aynı ölçüde yansımadağı görölmektedir. Ayrıca uyuşturucu kullanımına ilişkin çevresel risk algılarının, kamusal alandaki güvensizlik hissini güçlendirdiği anlaşılmaktadır. Bulgular, kentsel güvenliğin nesnel suç göstergeleriyle beraber bireylerin mekânsal deneyimleri ve algısal değerlendirmeleri üzerinden de şekillendiğini ortaya koymaktadır. Bu çerçevede, güvenlik politikalarının çevresel düzenleme, kamusal alan yönetimi ve toplumsal güven hissini güçlendiren uygulamalarla birlikte ele alınmasının önemine dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kentsel güvenlik, güvenlik algısı, kamusal alan, asayiş hizmetleri

Abstract

This study examines how urban safety is experienced by individuals in their daily lives in Turkey. The research utilizes data from the Life Satisfaction Survey conducted by the Turkish Statistical Institute for the period 2003–2024. The study focuses on the extent to which individuals feel safe in their homes and public spaces, their evaluations of law enforcement services, and the risks they perceive in their environment. The findings indicate that safety is primarily established in the private sphere in daily life. While the level of safety felt when alone at home remains high and stable over the long term, the level of safety felt when walking alone at night in the neighborhood is lower and exhibits a more fluctuating pattern. The experience of safety in public spaces appears particularly vulnerable for women. The findings reveal that urban safety is shaped not only by objective crime indicators but also by individuals’ spatial experiences and perceptual evaluations. In this context, the study emphasizes the importance of addressing security policies in conjunction with environmental regulation, public space management, and practices that strengthen the sense of community safety.

Keywords: Urban security, security perception, public space, law enforcement services

Citation:

Çelik, A. (2026). Kentsel güvenliğin gündelik yaşamda deneyimlenmesi: Algı, mekân ve politika üzerine bir analiz. *İDEALKENT*, 51, e1911658.
<https://doi.org/10.31198/idealkent.1911658>

Open Access Statement:

This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC BY). This license permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided that the original author(s) and the source are properly credited. The original publication in *İDEALKENT* must be cited in accordance with accepted academic practice.

Review Note:

Evaluated by Double-Blind Peer Review

Ethics Reporting:

To report potential ethical concerns, contact: bilgi@idealkentdergisi.com

Similarity screening was conducted via intihal.net.

Giriş

Kentler, tarih boyunca güvenliğin ve düzenin mekânı olarak düşünülmüş olsa da günümüzde belirsizliklerin, risklerin ve kırılganlıkların da yoğun olduğu alanlar hâline gelmiştir. Artan nüfus, mekânsal eşitsizlikler, sosyal bağların zayıflaması ve hızlı kentleşme süreçleri, güvenliğin kent yaşamındaki yerini daha girift bir hâle getirmiştir. Güvenlik, kentte yaşayan bireylerin gündelik hayatlarını sürdürebilme biçimleriyle doğrudan bağlantılıdır. İnsanların işe giderken, çocuklarını okula gönderirken, akşam evlerine dönerken ya da kamusal alanları kullanırken hissettikleri güven duygusu, kentsel yaşamın temel unsurlarından birini oluşturmaktadır. Bu nedenle kentsel güvenlik, hem kamusal düzenin sağlanması hem de bireylerin yaşam kalitesinin korunması bakımından önemli bir yere sahiptir (Gottdiener vd., 2019)

Kentsel güvenlik genellikle suç oranları, mağduriyet düzeyleri ve kamu düzenine ilişkin göstergelerle birlikte ele alınmaktadır. Bunun yanında, bireylerin yaşadıkları çevreyi nasıl değerlendirdikleri ve kendilerini ne ölçüde güvende hissettikleri de güvenliğin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Aynı kentte yaşayan bireyler benzer fiziksel koşullar içinde bulunsalar bile, güvenlik algıları farklılaşabilmektedir. Bu farklılaşma, bireylerin deneyimleri, toplumsal konumları ve çevresel koşulları değerlendirme biçimleriyle ilişkilidir. Dolayısıyla kentsel güvenlik, hem ölçülebilir göstergeler hem de bireysel algılar üzerinden şekillenen çok katmanlı bir yapıya sahiptir (Ross ve Jang, 2000).

Güvenlik hissi, büyük ölçüde gündelik yaşamın sürekliliği ile bağlantılıdır. Birey, hayatının olağan akışını sürdürebildiği ölçüde kendini güvende hissetmektedir. Bu bağlamda ev ortamı, kontrol duygusunun ve öngörülebilirliğin en güçlü şekilde kurulduğu mekân olarak öne çıkmaktadır. Ev, bir barınma alanı olduğu gibi bireylerin mahremiyetini, düzenini ve süreklilik duygusunu koruduğu bir yaşam alanıdır. Buna karşılık kamusal alan, daha fazla etkileşim ve çeşitli belirsizlikleri barındıran bir mekânsal yapıya sahiptir. Özellikle gece saatlerinde kamusal alanın algılanışı, aydınlatma, insan yoğunluğu, mekânsal düzen ve çevresel bakım gibi

unsurlarla birlikte şekillenmektedir. Mekânsal farklılaşma, güvenliğin mekâna göre değişebilen bir deneyim olduğunu göstermektedir. (Crowe ve Fennelly, 2013).

Toplumsal cinsiyet de kentte güvenliğin deneyimlenme biçimini belirleyen önemli bir değişkendir (Demirbaş vd., 2025). Kadınların kamusal alandaki güvenlik algısı çoğu zaman erkeklere kıyasla daha temkinli ve koşullu bir yapıya sahiptir. Bu farklılık, yalnızca fiziksel risklerle açıklanamaz; toplumsal roller, geçmiş deneyimler ve kamusal alana ilişkin kültürel kodlar da bu algıyı şekillendirmektedir. Özel alanda hissedilen güvenlik ile kamusal alandaki güvenlik deneyimi arasındaki fark, güvenliğin mekânsal olduğu kadar toplumsal olarak da inşa edilen bir olgu olduğunu ortaya koymaktadır (Pain, 2001).

Kentsel güvenliğin bir diğer boyutu, bireylerin güvenlik kurumlarına yönelik değerlendirmeleridir. Asayiş hizmetlerinden memnuniyet, güvenlik güçlerinin müdahale kapasitesi ve vatandaşla kurduğu ilişki, bireylerin kentteki düzen algısını etkilemektedir. Ancak kurumsal memnuniyet ile gündelik yaşamda hissedilen güvenlik duygusu birebir örtüşmeyebilmektedir. Bir kentte güvenlik hizmetlerinin etkin biçimde yürütülmesi, bireylerin kamusal alanı ne ölçüde güvenli bulduklarıyla birlikte değerlendirilmelidir. Bu nedenle kentsel güvenlik, hem kurumsal performans hem de gündelik mekânsal deneyim üzerinden birlikte ele alınması gereken bir olgudur (Jackson vd., 2012).

Çevresel risk algıları da güvenliğin deneyimlenmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Özellikle uyuşturucu gibi kamusal alanla ilişkilendirilen risk unsurları, bireylerin yaşadıkları çevreye ilişkin değerlendirmelerini etkileyebilmektedir. Doğrudan karşılaşma düzeyi ile algı düzeyi her zaman aynı seyri izlemese de, toplumsal ölçekte oluşan kanatlar güvenlik hissini biçimlendirebilmektedir. Bu durum, kentsel güvenliğin yalnızca bireysel deneyimlere değil, kolektif değerlendirmelere de dayandığını göstermektedir (Ferraro, 1995). Bu bağlamda kentsel güvenlik, bireyin mekânla kurduğu ilişki, kamusal alanı kullanma biçimi ve kurumlara duyduğu güven arasında kurulan bir denge olarak düşünülebilir. Güvenliğin zayıfladığı durumlarda bireylerin

kamusal alanı kullanma sıklığı azalmakta, sosyal ilişkiler sınırlanmakta ve kent yaşamının canlılığı zarar görmektedir. Dolayısıyla güvenlik, yalnızca suçun önlenmesiyle ilgili bir mesele değildir; aynı zamanda sosyal sermayenin korunması, kamusal alanın işlerliğinin sürdürülmesi ve yaşam kalitesinin artırılmasıyla doğrudan bağlantılıdır. Bu yönüyle kentsel güvenlik, bireysel bir duygu olmanın ötesinde, toplumsal bütünlüğü etkileyen yapısal bir unsurdur (Foster ve Giles, 2008).

Bu çalışma, kentsel güvenliği bireylerin gündelik yaşam deneyimleri üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yürütülen Yaşam Memnuniyeti Araştırması'nın 2003–2024 dönemine ait verileri kullanılarak, güvenliğin özel ve kamusal alanlarda nasıl algılandığı, bu algının zaman içinde nasıl değiştiği ve kurumsal memnuniyet ile gündelik güvenlik deneyimi arasında nasıl bir ilişki bulunduğu analiz edilmektedir. Çalışma, güvenliğin ev ortamında istikrarlı bir biçimde kurulduğunu; kamusal alanda ise daha kırık ve değişken bir yapı sergilediğini ortaya koymaktadır. Ayrıca kurumsal güvenlik memnuniyeti ile kamusal alandaki güvenlik hissi arasında belirli bir uyumsuzluk bulunduğunu göstermektedir.

Bu çerçevede makale, kentsel güvenliğin yalnızca suçla mücadele ve müdahale kapasitesi üzerinden değil, bireylerin gündelik mekânsal deneyimleri dikkate alınarak değerlendirilmesi gerektiğini savunmaktadır. Güvenlik, kentte yaşayan bireylerin yaşam kalitesini, kamusal alanı kullanma biçimlerini ve toplumsal ilişkilerini doğrudan etkileyen temel bir unsurdur. Dolayısıyla kentsel güvenliğin anlaşılması, istatistiksel göstergelerin ötesine geçerek, bireylerin hissettikleri ve deneyimledikleri güvenlik düzeyini merkeze alan bütüncül bir yaklaşımı gerektirmektedir.

1. Kuramsal Çerçeve

Kentsel güvenlik olgusunu anlamak, disiplinlerarası bir yaklaşımı zorunlu kılmaktadır. Kriminoloji, şehir planlama, sosyoloji, psikoloji ve kamu yönetimi disiplinlerinin kesişim noktasında yer alan bu alan, suç ile korku, mekân ile algı, devlet ile birey arasın-

daki karmaşık ilişkiler ağını inceler. Kentsel güvenliğe ilişkin kuramsal tartışmalar, güvenliği nesnel risklerden ziyade toplumsal olarak inşa edilen bir olgu olarak ele alma eğilimindedir. Bu bağlamda güvenlik, suç oranlarına, istatistiksel verilere, bireylerin yaşadıkları mekânlara, kurumsal aktörlere ve diğer toplumsal gruplara yönelik geliştirdikleri algılar üzerinden önemli ölçüde etkilenmektedir. Özellikle modern kentlerde gündelik yaşam pratikleri içinde üretilen güvenlik algısı, medya söylemleri, kamusal politikalar ve yerel deneyimler aracılığıyla sürekli yeniden tanımlanmaktadır. Bu süreç, bireylerin davranış kalıplarını, mekânsal tercihlerini ve kamusal alan kullanımını doğrudan etkilemektedir (Garland, 2001).

1.1. Kentte Güvenliğin Deneyimlenme Biçimleri: Algısal ve Gündelik Güvenlik

Güvenlik deneyimi, dinamik, anlık ve değişkenlik gösteren bir olgudur. Bu deneyim, algısal güvenlik kavramıyla karşılanır ve bireyin çevresindeki tehditleri ve riskleri öznel biçimde değerlendirme sürecini ifade eder. Ancak bu öznel değerlendirme süreci soyut bir zihinsel faaliyet olmaktan ziyade, gündelik yaşamda somut karşılıklar üretmektedir. Nitekim algısal güvenliğin en görünür ve en yoğun biçimde ortaya çıktığı alanlardan biri suç korkusudur. Suç korkusu, 1960'lardan bu yana kriminolojinin ve kent sosyolojisinin en çok araştırılan konularından biridir. Literatürde korku, genellikle bireyin suç mağduru olma ihtimaline karşı geliştirdiği duygusal tepki olarak tanımlansa da, bu tanım korkunun çok boyutlu yapısını kapsamakta yetersiz kalmaktadır. Suç korkusu, duygusal, bilişsel ve davranışsal olmak üzere üç temel boyutta ele alınabilir (Ferraro, 2017).

- **Duygusal Boyut:** Bireyin hissettiği endişe, kaygı veya dehşet duygusudur. Gece yalnız yürürken korkuyor musunuz? sorusu bu boyutu ölçer.
- **Bilişsel Boyut:** Bireyin risk algısı ve mağduriyet olasılığına dair rasyonel veya irrasyonel tahminleridir. Önümüzdeki yıl evinizin soyulma ihtimaline cevabınız ne olurdu? sorusu bu boyuta hitap eder.

- **Davranışsal Boyut:** Korku nedeniyle geliştirilen kaçınma davranışları ve koruyucu önlemlerdir. Belirli sokaklara girmemek, kapıları kilitlemek veya silah taşımak bu kapsamdadır.

Bu üç boyut birlikte değerlendirildiğinde, suç korkusunun salt bir duygu durumundan ibaret olmadığı, algısal değerlendirmeleri ve gündelik pratikleri biçimlendiren çok katmanlı bir yapı arz ettiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla korkunun kaynağına ilişkin tartışmalar da bu çok boyutlu çerçeveye içinde ele alınmalıdır. Literatürdeki en önemli tartışmalardan biri, mağduriyet teorisinin geçerliliğidir. Bu teoriye göre, suç korkusu doğrudan geçmiş mağduriyet deneyimlerinden kaynaklanır. Ancak deneysel veriler, mağduriyet ile korku arasındaki ilişkinin beklenenden çok daha zayıf olduğunu göstermektedir. Hiç suç mağduru olmamış bireylerin, özellikle yaşlılar ve kadınların, yüksek korku düzeylerine sahip olması korkunun doğrudan deneyimden ziyade kırılganlık algısı ve çevresel ipuçlarıyla daha yakından ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Psikolojik araştırmalar, korkuyu anlık kaygı ve sürekli kaygı ayrımı üzerinden de incelemektedir. Anlık kaygı, belirli bir durum veya karanlık bir alt geçit gibi bir mekânda ortaya çıkan tepkiyken; sürekli kaygı, bireyin kişiliğinin bir parçası haline gelmiş, genel bir endişe halidir. Kentsel güvenlik politikaları genellikle durumluk kaygıyı mekânsal iyileştirmelerle azaltmaya odaklansa da, sürekli kaygı toplumsal ve ekonomik belirsizliklerden beslenmeye devam eder. Dolayısıyla kentsel güvenlik politikaları, mekânsal düzenlemelerin ötesinde toplumsal ve ekonomik belirsizlikleri de dikkate almadığında bireylerin sürekli kaygı düzeyi devam etmektedir. Bu durumun en aza indirilmesi için yerel yönetimler, merkezi idare, kolluk birimleri ve sivil toplum aktörleri tarafından sosyal politikaların güçlendirilmesi, önleyici güvenlik yaklaşımlarının geliştirilmesi ve kurumsal güvenin artırılmasına yönelik uygulamalar aracılığıyla ele alınmaktadır (Spielberger vd., 1983). Bu noktada güvenliğin, bireyin gündelik yaşam pratikleri boyunca süreklilik gösteren bir deneyim olarak ele alınması gerekmektedir. Zira güvenlik hissi, olağanüstü tehditlerden ziyade, gündelik

hayat rutinlerinin sorunsuz biçimde sürdürülebilmesiyle anlam kazanır. Sabah işe gitme rutini, çocuğunu okuldan alma eylemi veya akşam markete gitme pratiği sırasında hissettiği sorunsuzluk, birey için gündelik hayatta güvende olma durumunu ifade etmektedir. Bu gündelik deneyim, güvenliğin zamana ve mekâna bağlı olarak sabit olmayan bir nitelik taşıdığını ortaya koymaktadır (Hollway ve Jefferson, 1997).

Güncel araştırmalar, suç korkusunu statik ve genel bir anket sorusu olmaktan çıkarıp, bağlama dayalı ve uzamsal-zamansal bir deneyim olarak haritalandırmaya başlamıştır. Rutin aktiviteler teorisi ve çevresel kriminoloji çerçevesinde yapılan çalışmalar, korkunun bireyle birlikte hareket eden dinamik bir olgu olduğunu savunmaktadır. Örneğin, mobil uygulamalar aracılığıyla yapılan deneyim örneklemesi çalışmaları, bireylerin güvenlik algısının günün saatine, buldukları spesifik mikro-mekâna ve sosyal çevrelerine göre anlık olarak değiştiğini göstermektedir. Güvenliğin bu değişken yapısı, bireylerin anlık tehditlerde olduğu gibi yaşamın sürekliliğine ilişkin beklentilerine de dayanmaktadır. Bu bağlamda güvenlik hissi, ontolojik bir boyut kazanır (Engström ve Kronkvist, 2018).

Yukarıda değinilen ontolojik güvenlik çerçevesi, bireylerin güvenlik algılarının nasıl şekillendiğini ortaya koyarken bu algının toplumsal ve kültürel kodlar aracılığıyla özellikle toplumsal cinsiyet temelinde nasıl yönlendirildiği de dikkat çekmektedir. Güvenlik hissini ontolojik temeli, süreklilik ve öngörülebilirlik kavramlarında yatar. Giddens'in Ontolojik Güvenlik teorisi, bu bağlamda kritik bir çerçeve sunar. Ontolojik güvenlik, bireyin kendi kimliğinin, sosyal ilişkilerinin ve maddi çevresinin sürekliliğine duyduğu temel güvendir. Birey, sabah uyandığında dünyanın dünkü gibi işleyeceğine, evinin yerinde duracağına ve insanların rasyonel davranacağına dair bir inanç taşır. Kentsel suç ve düzensizlik, bu süreklilik hissini kesintiye uğratan bir kırılma yaratır. Örneğin bir hırsızlık olayında kişi yalnızca eşyalarını kaybetmez; evine izinsiz girilmiş olması, "burası benim güvenli alanım" düşüncesini zedeler ve gündelik hayatın olağan akışına duyduğu güveni sarsar. Bu nedenle yaşanan etki, maddi kaybın ötesinde,

dünyanın düzenli ve öngörülebilir olduğuna dair temel inancın zarar görmesi şeklinde ortaya çıkar (Giddens, 1991).

Geleneksel ataerkil kodlar ve medya temsilleri, tehlikeyi genellikle sokaklar, gece vakitleri, parklar ve yabancı kişiler gibi unsurları kamusal alana atfederken; ev ve aile fertleri gibi özel alanı güvenliğin ve huzurun merkezi olarak kodlar. İstatistiksel gerçeklik, kadınlar için en ölümcül mekânın kendi evleri olduğunu gösterse de, güvenlik politikaları ve kentsel tasarım sokaktaki yabancıya odaklanarak, asıl tehdidin ev içi şiddet olduğunu maskeler. Bu durum, kadınların kamusal alanda var olabilmek için sürekli olarak güvende olma çabasını önemli bir yük hâline getirmektedir. Kern (2021), kadınların kentte hareket ederken sürekli bir risk hesabı yaptıklarını belirtmektedir. Buna göre kadınlar çoğu zaman rotalarını planlamakta, kıyafetlerini buna göre seçmekte, adımlarını hızlandırmakta, telefonla konuşuyormuş gibi davranmakta ya da anahtarlarını parmaklarının arasında olası bir savunma aracı gibi tutmaktadır. Bu tür önleyici davranışlar, kadınların zihinsel ve fiziksel enerjisini tüketen, onların kentsel olanaklardan tam anlamıyla yararlanmasını sınırlayan ve erkeklerin çoğu zaman deneyimlemediği ek bir yük oluşturmaktadır. Bu durum literatürde korkunun görünmez maliyeti olarak değerlendirilmektedir.

Bu noktada güvenlik algısının, bireyin toplumsal konumu ve gündelik pratikleri kadar, içinde bulunduğu mekânın fiziksel ve sosyal özellikleriyle de şekillendiğini vurgulamak gerekir. Kentte güvenliğin deneyimlenmesi, kişiler arası etkileşimler veya suç olasılıkları üzerinden ziyade, çevrenin düzeni, bakımı ve sunduğu ipuçları aracılığıyla da anlam kazanmaktadır. Yani kentin fiziksel durumu, bireyler açısından riskin görünür hâle geldiği bir çerçeve oluşturarak güvenlik hissini güçlendiren ya da zayıflatan önemli bir belirleyene dönüşmektedir. Mekânsal bozulma, bakımsızlık ve düzensizlik gibi unsurlar, bireylerin çevrelerini daha güvensiz algılamalarına yol açabilmektedir. Bu bağlamda, kentin fiziksel özellikleri ile algılanan güvenlik arasındaki ilişkiyi açıklayan en etkili yaklaşımlardan biri, Kelling ve Wilson (1982) tarafından geliştirilen kırık camlar teorisidir. Teoriye göre, bir mahalledeki kırık

bir pencere, grafitiler, birikmiş çöpler, bakımsız binolar gibi küçük fiziksel düzensizlikler, o bölgede kimsenin umursamadığı ve sosyal kontrolün çöktüğü mesajını verir. Bu denetimsizlik, potansiyel suçlular için davetiye niteliği taşır ve çevredeki bu bozulmayı bir tehdit işareti olarak algılamalarından dolayı bireyler için korku ve geri çekilme sinyali yaratır. Ardından ise sosyal denetimi tamamen bitirir ve daha ciddi sorunlara zemin hazırlar.

1.2. Kent Güvenliğinin Üretiminde Politika ve Algı Uyumsuzluğu

Kent güvenliği, kolluk güçleri ve yerel yönetimler tarafından yürütülen mekânsal ve yönetsel müdahaleler aracılığıyla üretilen kamusal bir hizmettir. Ancak bu üretim süreci, çoğu zaman kurumların benimsediği güvenlik politikaları ile vatandaşların gündelik yaşamda deneyimlediği güvenlik algısı arasında belirgin bir uyumsuzluk yaratabilmektedir. Özellikle güvenliğin yalnızca suç oranları ve istatistiksel başarı göstergeleri üzerinden değerlendirilmesi, bireylerin kentsel mekânı nasıl algıladığını ve hissettiğini açıklamakta yetersiz kalmaktadır. Bireyler için kentsel mekana dair algı ve hislerin belirleyici unsuru, suçun çözülüp çözülmediğinden ziyade, polisle kurulan etkileşimlerde adil, saygılı ve şeffaf bir muameleyle karşılaşmış ve karşılaşmadıklarıdır. Polisin yalnızca olay anlarında, sirenler ve müdahale araçlarıyla mahalleye girip çıkan yabancı bir aktör olarak algılanması, güvenlik hissini güçlendirmek yerine, mekânın tehlikeli olduğu düşüncesini pekiştirebilmektedir. Buna karşılık, polis ile vatandaş arasında kurulan sürekli ve yüz yüze iletişim, güvenliğin gündelik yaşamın doğal bir parçası olarak içselleştirilmesini sağlamaktadır (Tyler, 2004).

Güvenlik politikaları açısından en dikkat çekici sorunlardan biri, kurumsal memnuniyet ile bireysel güvenlik hissi arasındaki kopukluktur. Güvenlik literatüründe sıklıkla vurgulanan bu durum, politika yapıcılar açısından önemli bir paradoks oluşturmaktadır. Nitekim ABD’de 1990–2013 yılları arasında mülkiyet ve şiddet suçlarının istikrarlı biçimde azalmasına rağmen, kamuoyu yoklamaları toplumun suç korkusunun aynı dönemde arttığını göstermektedir. Bu tablo, gerçek suç düzeyi ile algılanan

suç arasındaki ilişkinin doğrusal olmadığını ve güvenliğin öznel bir boyut taşıdığını açık biçimde ortaya koymaktadır (Farrall ve Gray, 2009). Zira bireyler güvenlik durumunu çoğu zaman resmi istatistikler üzerinden değil, yaşadıkları çevrede gözlemledikleri düzensizlik işaretleri üzerinden değerlendirmektedir. Terk edilmiş araçlar, bakımsız alanlar, grafitiler, gürültü ve kamusal düzensizlik göstergeleri, vatandaş için suç oranlarından daha somut ve ikna edici sinyaller üretmektedir. Kolluk güçlerinin büyük suçlara odaklanıp bu tür gündelik sorunları ihmal etmesi, vatandaş nezdinde kurumsal başarısızlık algısını besleyebilmektedir. Ayrıca, bazı agresif kolluk taktikleri suç oranlarını düşürse bile, mahallede olağanüstü hâl atmosferi yaratarak güvenlik hissini zayıflatabilmektedir (Surette, 2010).

Kentsel güvenlik algısı, tekil bir nedene indirgenemeyecek ölçüde çok boyutlu bir yapıya sahiptir ve çevresel, kurumsal ve toplumsal faktörlerin eşzamanlı etkileşimiyle şekillenmektedir. Bu bağlamda, güvenlik algısını belirleyen unsurlar analitik olarak birbirini tamamlayan üç temel düzlemde ele alınabilir. İlk olarak çevresel faktörler, bireylerin kentsel mekânı nasıl okuduklarını belirleyen en görünür göstergeleri oluşturmaktadır. Fiziksel düzensizlikler, çöp birikimi, grafitiler, metruk yapılar ve yetersiz aydınlatma gibi unsurlar aracılığıyla mekânın sahipsiz ve denetimsiz olduğu algısını üretmekte, bu durum suç korkusunu doğrudan beslemektedir. Benzer biçimde, kamusal alanda gözlemlenen sosyal düzensizlik göstergeleri, bireylerin çevreyi öngörülemez ve potansiyel olarak tehditkâr olarak değerlendirmelerine yol açmaktadır (Jackson, 2004). İkinci olarak kurumsal faktörler, güvenlik algısının kamu otoriteleriyle kurulan ilişki üzerinden şekillendiği alanı ifade etmektedir. Özellikle polisin kentsel mekândaki görünürlük biçimi bu bağlamda belirleyici bir rol oynamaktadır. Yaya devriyeler aracılığıyla kurulan yüz yüze ve süreklilik arz eden etkileşim, vatandaşlarda güven ve memnuniyet hissini güçlendirirken suç korkusunu azaltıcı bir etki yaratmaktadır. Üçüncü olarak toplumsal faktörler, bireylerin kentsel mekânda sahip oldukları toplumsal konumlar ve gündelik yaşam dene-

yimleri doğrultusunda güvenlik algısının farklılaştığını ortaya koymaktadır. Özellikle toplumsal cinsiyet bağlamında yapılan çalışmalar, kadınların kamusal alan deneyimlerinde nesnel suç oranları görece düşük olsa dahi yüksek düzeyde korku ve kaygı yaşadıklarını göstermektedir (Ferraro, 1996). Bu üç faktör düzlemini birbirine bağlayan ortak zemin ise mekânsal tasarım ve yönetim pratikleridir. Doğal gözetimi mümkün kılan tasarım anlayışı, mekânsal aidiyetin güçlendirilmesi ve düzenli bakım faaliyetleri, hem çevresel düzensizlik göstergelerini azaltmakta hem de kentsel alanın sahiplenildiği algısını pekiştirmektedir. Bu yönüyle çevresel tasarım yoluyla suç önleme yaklaşımları, çevresel, kurumsal ve toplumsal boyutlar arasında bütünleştirici bir işlev üstlenmektedir.

Kent güvenliğinde kolluk güçleri kadar etkili olan bir diğer aktör yerel yönetimlerdir. Belediyeler, sundukları altyapı ve üstyapı hizmetleri aracılığıyla kentleri güvenli ya da güvensiz olarak kodlamaktadır. Bu yaklaşım, literatürde çevresel tasarım yoluyla suç önleme çerçevesinde sistematik bir biçimde ele alınmaktadır. Fiziksel çevrenin doğal gözetimi mümkün kılacak biçimde tasarlanması, mekânsal aidiyet duygusunun güçlendirilmesi ve düzenli bakım faaliyetleri, hem suç fırsatlarını azaltmakta hem de algısal güvenliği pekiştirmektedir (Jeffery, 1971). Yerel yönetimlerin rolü, yalnızca fiziksel çevrenin düzenlenmesiyle sınırlı değildir. Toplum katılımı ve sivil inisiyatiflerle canlandırılan sokaklar, güvenliğin gündelik yaşamla bütünleşmesini sağlamaktadır. Mahalle sakinlerinin aktif katılımıyla gerçekleştirilen çevre düzenleme faaliyetlerinin, şiddet suçlarını anlamlı düzeyde azalttığını gösteren bulgular, güvenliğin sosyal boyutuna işaret etmektedir.

Sonuç olarak kent güvenliğinin üretimi, kolluk faaliyetleri ile belediye hizmetlerinin bütüncül ve uyumlu bir şekilde yürütülmesini gerektirmektedir. Kolluk güçleri güvenliği sağlamaya yönelik faaliyet sürdürürken, yerel yönetimler özellikle mekânı ve algıyı yönetmektedir. Bu iki alan arasındaki eşgüdüm, suç oranlarını etkileyeceği gibi bireylerin kentte kendilerini ne kadar güvende hissettiklerini de belirleyen temel unsuru oluşturmaktadır.

2. Yöntem

Bu çalışmada kentsel güvenlik, suç oranları, nesnel risk göstergeleri, bireylerin gündelik yaşamlarında hissettikleri güvenlik düzeyi ve yaşadıkları çevreye ilişkin algıları üzerinden ele alınmaktadır. Bu yaklaşım, güvenliğin öznel ve deneyimsel boyutunu merkeze alan çağdaş güvenlik literatürüyle uyumludur. Bu doğrultuda Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yürütülen Yaşam Memnuniyeti Araştırması, bireylerin hem özel hem de kamusal alanda kendilerini ne ölçüde güvende hissettiklerini, güvenlik hizmetlerine yönelik değerlendirmelerini ve çevresel risk algılarını sistematik ve karşılaştırılabilir biçimde sunması bakımından uygun bir veri kaynağı olarak tercih edilmiştir. Söz konusu veri seti, kentsel güvenliğin çok boyutlu yapısını bireylerin gündelik deneyimleri üzerinden analiz etmeye imkân tanımaktadır. Çalışma nicel araştırma yaklaşımı çerçevesinde tasarlanmıştır. Araştırmada Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yıllık olarak yürütülen Yaşam Memnuniyeti Araştırması'nın 2003–2024 dönemine ait verileri kullanılmıştır. Çalışma, ikincil veri analizine dayanmaktadır. Kullanılan veri seti, Türkiye genelini temsil eden örneklem yapısına sahip olup bireylerin kamu hizmetlerine yönelik memnuniyet düzeylerini ve gündelik yaşamlarına ilişkin algılarını ölçmektedir. Bu yönüyle araştırma, ulusal düzeyde güvenlik algısının uzun dönemli seyrini inceleme imkânı sunmaktadır.

Araştırma deseni betimleyici ve karşılaştırmalı niteliktedir. Her yıl bağımsız örneklemeler üzerinden toplanan veriler, yıllar arası eğilimleri ortaya koyacak şekilde değerlendirilmiştir. Çalışma güvenliğin bireyler tarafından gündelik yaşam içinde nasıl deneyimlendiğini ve bu deneyimin zaman içinde nasıl değiştiğini ortaya koymaya odaklanmaktadır. Bu çerçevede analiz, verilerin uzun dönemli karşılaştırmasına dayanmaktadır.

Çalışmanın temel araştırma sorusu, kentsel güvenliğin bireyler tarafından özel ve kamusal alanlarda nasıl algılandığıdır. Bu kapsamda şu sorulara yanıt aranmıştır: Bireyler ev ortamında ve gece kamusal alanda kendilerini ne ölçüde güvende hissetmektedir? Bu iki mekân arasında nasıl bir farklılaşma bulunmaktadır? Kamusal alandaki güvenlik

algısı cinsiyet temelinde değişmekte midir? Asayiş hizmetlerinden memnuniyet düzeyi ile gündelik güvenlik deneyimi arasında bir uyum ya da kopukluk söz konusu mudur? Çevresel risk algıları, özellikle uyuşturucuya ilişkin değerlendirmeler, kamusal alanda hissedilen güvenliği nasıl etkilemektedir? Bu sorular aracılığıyla bireylerin güvende olma ifadesinin öznel değerlendirmeleri üzerinden anlaşılması gerektiği varsayımı sınanmıştır.

Araştırmada güvenlik algısı üç düzlemde ele alınmıştır. Birincisi gündelik güvenlik deneyimidir. Bu kapsamda bireylerin evde yalnızken ve yaşadıkları çevrede gece yalnız yürürken kendilerini ne ölçüde güvende hissettikleri incelenmiştir. İkincisi kurumsal güvenlik algısıdır. Asayiş hizmetlerinden memnuniyet düzeyi ile güvenlik güçlerinin hizmet performansına ilişkin değerlendirmeler bu boyutta analiz edilmiştir. Üçüncüsü ise çevresel risk algısıdır. Son üç ay içerisinde yaşanan çevrede uyuşturucu madde kullanan birini görme durumu ve uyuşturucu kullanımının yaygınlığına ilişkin algılar bu çerçevede değerlendirilmiştir. Tüm değişkenler bireylerin beyanlarına dayalıdır ve analizler yüzde dağılımları üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın bazı kısıtları bulunmaktadır. Öncelikle veriler öznel beyana dayandığı için algılanan güvenlik ile nesnel suç oranları arasında doğrudan bir karşılaştırma yapılmamıştır. Analiz ulusal düzeyde gerçekleştirilmiş, il ya da mahalle ölçeğinde ayrıntılı mekânsal inceleme yapılamamıştır. Çalışma nitel veri içermediği için bireylerin güvenlik deneyimlerinin derinlemesine anlam boyutları analiz kapsamı dışında kalmıştır. Ayrıca araştırma betimleyici nitelikte olduğu için nedensel çıkarım yapılamamaktadır. Buna rağmen, uzun dönemli ulusal veriler üzerinden kentsel güvenliğin gündelik yaşamda nasıl deneyimlendiğini ortaya koyması bakımından çalışma önemli bir ampirik çerçeve sunmaktadır.

3. Bulgular ve Analizler

3.1 Gündelik Yaşamda Güvenlik Deneyimi

Yaşam Memnuniyeti Araştırması verileri, kentsel güvenliğin öncelikle bireylerin gündelik yaşamlarında deneyimlenen bir olgu olarak ortaya çıktığını göstermektedir. Bu bağlamda, bireylerin evde yalnızken ve yaşadıkları çevrede gece yalnız yürürken kendilerini ne ölçüde güvende hissettiklerine ilişkin göstergeler, güvenliğin gündelik yaşam boyutunu anlamak açısından temel bir çerçeve sunmaktadır.

ölçüde %54 ile %69 aralığında seyrettiği görülmektedir. Buna ek olarak, çok güvenli yanıtları da dikkate alındığında, bireylerin ev içi güvenlik algısının daha da güçlendiği anlaşılmaktadır. Örneğin 2024 yılında, evde yalnızken kendini çok güvenli hissedenlerin oranı %16,1, güvenli hissedenlerin oranı ise %67,6 olarak gerçekleşmiştir. Bu iki kategori birlikte değerlendirildiğinde, bireylerin yaklaşık %84'ünün ev ortamını güvenli olarak algıladığı görülmektedir. Benzer biçimde, önceki yıllara bakıldığında da ev içi güvenlik algısının yüksek seyrettiği dikkat çekmektedir. Bu oranlar, evin gündelik yaşamda güvenliğin en güçlü biçimde tesis edildiği mekân olduğunu göstermektedir.

Tablo 1: Cinsiyete Göre Bireylerin Kendini Evinde Yalnızken Güvende Hissetme Durumu (2003–2024)

Cinsiyete göre bireylerin kendini evinde yalnızken güvende hissetme durumu (2003–2024) – %																							
TOPLAM																							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Çok güvenli	14.7	17	13.7	15.9	18.5	17.9	17.9	17.3	18	17.8	17.1	17	13.6	15.1	12.8	15.4	16.2	23.1	16.4	19.6	20.1	16.1	
Güvenli	73.8	54.2	55.2	54.7	57.6	56.3	57.3	61.3	62.7	63	63.1	64.2	64.9	66.2	68.7	66.2	67.5	58.7	66.2	64.7	66.9	67.6	
Ne güvenli ne güvensiz	–	15.7	15.5	17.6	14.1	16	15	12.7	10.8	12	12.1	11.3	13.1	10.8	10.9	11.4	10.2	13.4	10.8	10.7	8.4	10.5	
Güvensiz	10.2	10.5	12.3	9.7	8.5	8.3	8.2	7.6	7.5	5.8	6.3	5.9	7	6.8	6.8	5.5	5.3	3.7	5.6	4.1	3.9	4.8	
Çok güvensiz	1.3	2.6	3.3	2.2	1.2	1.5	1.7	1.1	1	1.4	1.4	1.6	1.4	1.2	0.8	1.4	0.8	1.2	0.9	0.9	0.6	1	
ERKEK																							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Çok güvenli	17.3	18.4	16.3	16.8	20.8	21.6	20.5	21.3	22.4	21.9	22	21.4	17.6	18.8	16.9	20.2	20	27	20.3	23.4	23.3	19.6	
Güvenli	75.4	57.4	56.3	58.9	60.7	56.7	59.7	63.4	63.7	64.4	63.9	64.1	67.2	67.9	69.3	67	68.2	58.5	67	64.8	67.5	69	
Ne güvenli ne güvensiz	–	15.1	15.6	16.2	12.6	15	13.3	10.2	9.1	9.9	9.9	10.1	10.6	8.7	9.3	8.8	8.6	11.2	8.6	8.6	6.5	8.4	
Güvensiz	6.6	7.5	9.7	6.9	5.2	5.8	5.3	4.5	4.4	2.9	3.6	3.6	3.7	4	4	3.3	2.7	2.6	3.6	2.7	2.2	2.6	
Çok güvensiz	0.7	1.6	2.2	1.2	0.7	0.9	1.1	0.7	0.4	0.9	0.6	0.8	3.7	0.5	0.5	0.7	0.4	0.8	0.4	0.5	0.5	0.5	
KADIN																							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Çok güvenli	12.1	15.5	11.2	15	16.3	14.3	15.4	13.6	13.8	13.9	12.4	12.8	9.8	11.4	8.7	10.8	12.4	19.3	12.7	15.9	17	12.7	
Güvenli	72	51.2	54.2	50.6	54.6	56	55	59.2	61.8	61.7	62.4	64.3	62.7	64.6	68.2	65.5	66.8	59	65.4	64.6	66.4	66.3	
Ne güvenli ne güvensiz	–	16.3	15.5	18.9	15.6	16.9	16.6	15.2	12.4	14	14.2	12.5	15.6	12.8	12.5	14	11.7	15.5	12.8	12.7	10.3	12.6	
Güvensiz	13.9	13.5	14.8	12.4	11.7	10.7	10.8	10.5	10.4	8.6	8.9	8	10.2	9.4	9.5	7.6	7.9	4.7	7.6	5.6	5.6	6.9	
Çok güvensiz	2	3.5	4.4	3.1	1.8	2.1	2.2	1.5	1.6	1.9	2.1	2.3	1.8	1.8	1	2.1	1.2	1.5	1.4	1.3	0.8	1.6	

Kaynak: TÜİK Yaşam Memnuniyeti Araştırması (2025)

Bireylerin evde yalnızken kendilerini güvende hissetme durumuna ilişkin bulgular Tablo 1’de gösterilmiştir. Buna göre, kentsel güvenliğin gündelik yaşamda öncelikle özel alanda kurulduğunu ortaya koymaktadır. İncelenen 2003–2024 dönemi boyunca, çok güvenli ve güvenli yanıtlarının toplamı her yıl açık ara çoğunluğu oluşturmaktadır. Bu durum, ev ortamının bireyler açısından istikrarlı bir güvenlik alanı olarak algılandığını göstermektedir. Veriler incelendiğinde, evde yalnızken kendini güvenli hisseden bireylerin oranının yıllar itibarıyla büyük

Evde yalnızken güvenlik algısının cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde, kadınlar ve erkekler arasında anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir. Her iki grupta da ev ortamı büyük ölçüde güvenli bir mekân olarak algılanmaktadır. Bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde, kentsel güvenliğin gündelik yaşamda mekânsal ve toplumsal bağlama göre farklılaşan bir yapı sergilediği anlaşılmaktadır. Ev ortamında gözlenen yüksek ve istikrarlı güvenlik al-

gısı, bireylerin kontrol ve öngörülebilirlik duygusuna dayalı bir güvenlik deneyimi yaşadıklarını gösterirken, kamusal alanda ortaya çıkan daha düşük ve dalgalı güvenlik algısı, bu alanın belirsizlik ve çevresel koşullara daha açık bir risk alanı olarak deneyimlendiğini ortaya koymaktadır.

Buna karşılık, evde yalnızken kendini güvensiz ya da çok güvensiz hissedilen bireylerin oranı oldukça sınırlı kalmaktadır. İncelenen dönemde bu iki kategorinin toplamı çoğu yıl %5–10 aralığında, son yıllarda ise daha da düşük düzeylerde seyretmektedir. Bu durum, ev ortamının bireyler açısından yüksek düzeyde bir ontolojik güvenlik sunduğunu düşündürmektedir.

Ev içi güvenlik algısının yüksek ve istikrarlı bir görünüm sergilemesine karşılık, Tablo 2’de bireylerin yaşadıkları çevrede gece yalnız yürürken kendilerini ne ölçüde güvende hissettiklerine ilişkin bulgular, kentsel güvenliğin kamusal alanda daha kırık ve bağlama duyarlı bir biçimde deneyimlendiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, güvenliğin gündelik yaşamda mekâna ve zamana bağlı olarak farklılaşan bir deneyim olduğunu göstermektedir.

Tablo 2’de yer alan veriler, gece saatlerinde kamusal alanda algılanan güvenliğin, ev ortamına kıyasla belirgin biçimde daha düşük düzeylerde seyrettiğini göstermektedir. İncelenen 2003–2024 dönemi boyunca çok güvenli ve güvenli yanıtlarının toplamı, evde yalnızken hissedilen güvenlik düzeyinin gerisinde kalmaktadır. Veriler, bu farkın çoğu yıl yaklaşık %15–25 aralığında seyrettiğini ve kamusal alanda algılanan güvenliğin özel alana kıyasla daha sınırlı bir düzeyde kurulduğunu göstermektedir. Özellikle çok güvenli kategorisinin payının oldukça sınırlı olması, bireylerin kamusal alanı gece saatlerinde mutlak bir güvenlik mekânı olarak algıladıklarını ortaya koymaktadır.

Veriler yıllar itibarıyla incelendiğinde, gece yalnız yürürken hissedilen güvenlik düzeyinde belirgin fakat süreklilik arz etmeyen dalgalanmalar dikkat çekmektedir. Bazı dönemlerde güvenli hissetme oranlarında artışlar gözlemlense de, bu artışların kalıcı bir eğilime dönüşmediği görülmektedir. Bu durum, kamusal alan güvenliğinin bireysel deneyim düzeyinde dönemsel gelişmelere ve çevresel koşullara daha duyarlı olduğunu düşündürmektedir.

Tablo 2: Cinsiyete Göre Bireylerin Yaşadığı Çevrede Yalnız Yürürken Kendini Güvende Hissetme Durumu 2003-2024

CİNSİYETE GÖRE BİREYLERİN YAŞADIĞI ÇEVREDE YALNIZ YÜRÜRKEN KENDİNİ GÜVENDE HİSSETME DURUMU 2003-2024																							
TOPLAM																							
YIL	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Çok güvenli	8.5	7.8	7.7	8.7	10.4	9	10.2	10.5	11.2	10.2	8.6	9.1	7	7.8	5.7	7.9	8.1	11.1	7.8	10.4	11.3	7.7	
Güvenli	57.8	38.6	36.9	38.5	39.6	41.2	42.4	47.3	48.6	48.6	51.3	50.9	49.5	51.2	51.4	51.1	53.5	48.1	51.6	51	54.6	50.9	
Ne güvenli ne güvensiz		18.8	16.1	17.2	17.3	20.1	19	16.3	15.4	17.8	14.5	15.1	16.3	14.7	15	15.1	15	21.7	15.6	16.8	15.2	15.7	
Güvensiz	26.4	22.9	25.7	23.2	23.8	22.4	20.8	21.2	19.2	18.3	18.5	17.8	20.6	20.4	21.8	20	18.7	14	19.4	16.6	15.4	19.7	
Çok güvensiz	7.3	11.9	13.7	12.5	9.1	7.4	7.6	4.6	5.7	5.1	7.1	7.2	6.6	5.8	6.1	5.9	4.8	5.1	5.6	5.2	3.5	6	
ERKEK																							
YIL	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Çok güvenli	11.6	10.2	11	11.4	13.2	12.9	13.7	15.3	15.4	14.1	12.7	12.6	10.6	10.8	8.6	11.4	11.4	15.8	11.1	13.9	14.6	10.8	
Güvenli	68.7	45.9	42.8	45.6	47.5	48.4	48.6	53.6	55	56.8	59.2	57.1	58.8	60.2	60.3	60.6	62.5	54.1	59.8	58	61.2	58.9	
Ne güvenli ne güvensiz		19.2	19.3	18.5	18.4	20.6	20.1	16.1	16.1	16.8	14.3	15.3	15.7	13.8	14.8	13.7	13.5	19.4	14.9	15.1	14	15.1	
Güvensiz	17.4	17.7	19.3	18.1	17.5	15.2	14.7	13.5	11.7	10.1	10.9	11.5	11.9	13	13.9	12.2	10.7	8.1	11.9	10.6	8.5	12.6	
Çok güvensiz	2.3	7	7.6	6.4	3.4	2.9	3	1.6	1.8	2.2	3	3.4	2.9	2.2	2.5	2	2	2.7	2.4	2.4	1.7	2.6	
KADIN																							
YIL	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Çok güvenli	5.4	5.4	4.4	6.1	7.5	5.3	7	5.8	7.1	6.4	4.6	5.7	3.6	4.9	2.8	4.5	4.8	6.5	4.5	7	8.2	4.7	
Güvenli	46.8	31.6	31.2	31.5	31.9	34.2	36.7	41.3	42.4	40.7	43.7	44.9	40.4	42.5	42.8	41.9	44.7	42.2	43.6	44.1	48.2	43	
Ne güvenli ne güvensiz		18.4	12.8	15.8	16.2	19.5	17.9	16.6	14.7	18.7	14.7	14.8	16.8	15.6	15.2	16.4	16.5	24	16.3	18.5	16.3	16.4	
Güvensiz	35.4	28	32	28.2	29.9	29.3	26.6	28.7	26.4	26.2	25.9	23.8	29.1	27.7	29.6	27.6	26.4	19.7	26.8	22.5	22.1	26.6	
Çok güvensiz	12.3	16.7	19.6	18.5	14.5	11.7	11.8	7.5	9.4	8	11.1	10.8	10.1	9.3	9.6	9.6	7.5	7.5	8.7	7.9	5.2	9.3	

Kaynak: TÜİK Yaşam Memnuniyeti Araştırması (2025)

Yıllar arasındaki bu dalgalı seyir, kentsel güvenliğin kamusal alanda istikrarlı bir biçimde tesis edilmesinin özel alana kıyasla daha güç olduğunu gös-

termektedir. Bu durum, kamusal alanlarda güvenliğin bireysel kontrol ve öngörülebilirliğin sınırlı olması, çevresel koşulların zamansal olarak değişkenlik göstermesiyle ilişkilendirilebilir.

Cinsiyet dağılımı dikkate alındığında, yaşanan çevrede gece yalnız yürürken hissedilen güvenlik algısının kadınlar ve erkekler arasında belirgin biçimde farklılaştığı görülmektedir. Erkekler, kamusal alanda gece güvenliği konusunda kadınlara kıyasla daha yüksek düzeyde güvenlik algısına sahiptir. Erkeklerde çok güvenli ve güvenli yanıtlarının toplamı çoğu yıl %65–75 aralığında seyrederken, kadınlarda bu oran aynı dönemde genellikle %45–55 aralığında kalmaktadır. Kadınlar arasında ne güvenli ne güvensiz, güvensiz ve çok güvensiz yanıtlarının oranının daha yüksek olması, kamusal alanın kadınlar açısından daha temkinli ve koşullu bir güvenlik deneyimi sunduğunu göstermektedir. Bu farklılaşma, ev içi güvenlik algısında gözlemlenen sınırlı cinsiyet farkının aksine, kamusal alanda güvenliğin toplumsal deneyimlere daha açık biçimde yansıdığını ortaya koymaktadır.

3.2. Kurumsal Güvenlik Algısı

Bireylerin asayiş hizmetlerine ilişkin değerlendirmeleri, kentsel güvenliğin kurumsal boyutunu anlamak açısından temel bir gösterge sunmaktadır. Asayiş hizmetlerinden memnuniyet düzeyi, güvenlik kurumlarının görünürlüğü, etkinliği ve toplumsal güven üretme kapasitesine ilişkin algıların zaman içindeki seyrini ortaya koymaktadır. Bu çerçevede asayiş hizmetlerine yönelik memnuniyetin uzun dönemli seyri, bireylerin güvenliği yalnızca yaşadıkları çevrede hissettikleri riskler üzerinden değil, aynı zamanda kamu otoritelerinin güvenlik üretme performansı üzerinden de değerlendirdiklerini göstermektedir.

Tablo 3'te yer alan veriler, bireylerin asayiş hizmetlerine ilişkin değerlendirmelerinin uzun dönem boyunca genel olarak yüksek bir memnuniyet düzeyine işaret ettiğini göstermektedir. İncelenen 2003–2024 dönemi boyunca çok memnun ve memnun yanıtlarının toplamı çoğu yıl %65–75 aralığında seyretmekte; asayiş hizmetlerinin kentsel

güvenliğin kurumsal boyutunda güçlü bir algısal zemin sunduğu görülmektedir.

Tablo 3: Asayiş Hizmetlerinden Memnuniyet Kadın ve Erkek Toplamı, 2003-2024

Asayiş Hizmetlerinden Memnuniyet Kadın ve Erkek Toplamı, 2003-2024																							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Cok memnun	5.8	4.6	3.6	5.4	6	5.1	6.1	6.9	6.9	5.4	4.7	3.7	4	4.8	3.2	4.3	5	9	4.1	5.5	3.6	3.6	
Memnun	52.1	66.4	65.7	65.3	71.6	70.9	71	71.1	72.5	74	74.7	65.4	65.8	70.9	71.2	70.8	70.5	68.4	69.8	70.3	71	68.5	
Orta	29.6	15.4	15	14.8	12.5	12.9	12.3	12.9	11.6	11.8	9.5	9.8	10.3	8.4	9.5	9.8	10.2	11.4	10.4	10.2	11.5	12.8	
Memnun değil	8.8	11	12.5	12	8.5	9.8	8.5	7.9	7.8	7.7	9.1	10.1	7.7	7.3	7.8	7.4	6.7	4.2	6.8	6.7	6	7.8	
Hiç memnun değil	3.8	2.5	3.2	2.5	1.4	1.4	2.1	1.3	1.3	1.1	2	3.1	2.1	1.2	1.4	1.4	1.5	1.6	1.3	1.7	1.3	1.9	
Fikri yok	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

Kaynak: TÜİK Yaşam Memnuniyeti Araştırması (2025)

Buna karşılık, orta düzeyde memnuniyet bildiren bireylerin oranı da dikkate değer bir büyüklüğe sahiptir. İncelenen dönemde bu oran çoğu yıl %10–15 aralığında seyretmektedir. Bu bulgu, bireylerin asayiş hizmetlerini genel olarak olumlu değerlendirmekle birlikte, bu memnuniyetin çoğu zaman ihtiyatlı ve koşullu bir nitelik taşıdığını düşündürmektedir. Asayiş hizmetlerinden memnun olmayan bireylerin oranı ise görece sınırlı düzeylerde kalmaktadır. Memnun değil ve hiç memnun değil yanıtlarının toplamı, incelenen dönemin büyük bölümünde %8–12 aralığında seyretmektedir. Bu durum, asayiş hizmetlerine yönelik genel olarak olumlu ancak eleştirel bir kurumsal güven algısının varlığına işaret etmektedir.

Bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde, asayiş hizmetlerinden memnuniyetin kentsel güvenliğin kurumsal boyutunda yüksek ancak mutlak olmayan bir güvenlik algısı ürettiği görülmektedir. Kurumsal güvenlik algısı, bireylerin gündelik yaşamda hissettikleri güvenlikten bağımsız olarak şekillenmemektedir. Ancak onunla birebir örtüşmeyen, daha ölçülü ve değerlendirmeye dayalı bir güven üretmektedir. Bu durum kentsel güvenliğin kurumsal performansla da yakından ilişkili bir olgu olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 4, güvenlik güçlerinin sunduğu hizmetlerin bireyler tarafından nasıl değerlendirildiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda tablo, güvenlik hizmetlerinin, somut hizmet alanları üzerinden nasıl algılandığını göstermesi açısından önem taşımaktadır. Olaylara müdahale hızı, vatandaşa yönelik tu-

tum ve trafik hizmetleri gibi alanlar, güvenlik güçlerinin gündelik yaşamda nasıl deneyimlendiğine ilişkin temel göstergeler sunmaktadır.

Tablo 4: Güvenlik Güçlerinin (Polis veya Jandarma) Hizmetleriyle İlgili Konular, 2004-2024

Güvenlik Güçlerinin (Polis veya Jandarma) Hizmetleriyle İlgili Konular, 2004-2024																					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Olaylara zamanında müdahale ettiği düşüncelerin oranı	73.4	72.5	72	76.5	76.4	77.4	78	76.9	77	77.2	60	59.9	67.2	65.6	67.7	67.6	72.4	68	70.3	70.1	67.1
Vatandaş davranışından memnun olanların oranı	73.3	74.1	76.9	78.9	76.9	78.3	78.9	78.9	77.2	77.3	62.9	62.5	70.5	68.9	71.1	71	74.4	69.8	72.4	73.3	68.9
Verdiği trafik hizmetinden memnun olanların oranı	73.8	72.3	74.5	77	75.9	77.1	77.4	78.7	77.8	78.7	61.3	58.9	67.2	63.2	67.3	68.4	73.6	67.2	70.1	69	66.8

Kaynak: TÜİK Yaşam Memnuniyeti Araştırması (2025)

Bu tabloya yer verilmesi, kentsel güvenliğin yalnızca bireylerin hissettikleri güvenlik düzeyi üzerinden değil, bu güvenliğin hangi kurumsal hizmet deneyimleri üzerinden üretildiğinin ortaya konulması açısından önem taşımaktadır. Bu yönüyle tablo, algılanan güvenlik ile kurumsal güvenlik performansı arasındaki ilişkiyi görünür kılan tamamlayıcı bir veri seti sunmaktadır.

Tablo 4'te yer alan olaylara müdahale hızı, vatandaşlara yönelik tutum ve trafik hizmetlerine ilişkin göstergeler birlikte değerlendirildiğinde, güvenlik güçlerine yönelik algının tekil hizmet alanlarından ziyade bütüncül ve dönemsel bir performans algısı üzerinden şekillendiği görülmektedir. Üç göstergenin tamamında 2004–2013 döneminde görece yüksek ve birbirine yakın oranların seyretmesi, bu dönemde güvenlik hizmetlerinin farklı boyutlarının tutarlı bir biçimde olumlu algılandığına işaret etmektedir. Buna karşılık 2014–2015 yıllarında tüm göstergelerde eş zamanlı ve belirgin düşüşlerin yaşanması, algısal değişimin hizmete özgü bir sorun olmaktan ziyade, güvenlik güçlerinin genel performansına ilişkin yaygın bir algısal kırılma şeklinde ortaya çıktığını göstermektedir. Bu eş zamanlılık, söz konusu dönemde güvenlik algısının tek bir uygulama alanı üzerinden değil, kurumsal güvenliğin bütününe yönelik değerlendirmeler üzerinden şekillendiğini düşündürmektedir.

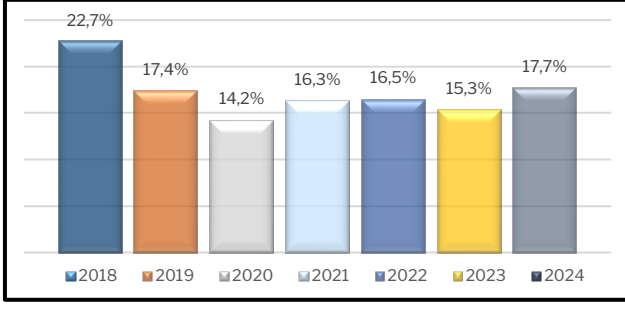
2016 sonrasında üç göstergenin tamamında yeniden artış eğilimi gözlenmesi, bu kırılmanın kalıcı bir güvensizlik durumuna dönüşmediğini, ancak 2020 sonrasında oranların önceki yüksek düzeylerine tam olarak ulaşamaması, güvenlik güçlerine

yönelik algının yeniden inşa edilen fakat daha temkinli bir güven zemininde şekillendiğini ortaya koymaktadır. Tablo 4'ün sunduğu bu bulgular, kentsel güvenliğin kurumsal boyutunun güvenlik hizmetlerinin hangi alanlarda nasıl deneyimlendiği üzerinden değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Güvenlik güçlerinin gündelik yaşamda sunduğu hizmetler, kentsel güvenliğin algılanmasında merkezi bir rol oynamakta ancak bu algı zaman içinde değişkenlik gösterebilmektedir.

Elde edilen veriler, kentsel güvenliğin kurumsal boyutu ile bireylerin gündelik yaşamda deneyimledikleri güvenlik hissi arasında doğrusal bir ilişki bulunmadığını ortaya koymaktadır. Asayiş hizmetlerine yönelik yüksek memnuniyet düzeyi, güvenlik kurumlarının performansına duyulan güveni yansıtırken bu güvenin kamusal alanda hissedilen güvenlik düzeyine aynı ölçüde yansımaması, güvenliğin kurumsal kapasiteyle beraber mekânsal deneyim ve algısal değerlendirmelerle birlikte şekillendiğini göstermektedir. Bu durum ise güvenlik politikalarında hizmet etkinliğine odaklanılırken bireylerin gündelik deneyimlerinin de dikkate alınması gerektiğini göstermektedir.

3.3. Çevresel Risk ve Tehdit Algısı

Kentsel güvenlik algısı, bireylerin kendilerini ne ölçüde güvende hissettikleri ya da güvenlik kurumlarını nasıl değerlendirdikleriyle tek başına açıklanamaz. Bu algı, aynı zamanda bireylerin yaşadıkları çevrede karşılaştıkları risk ve tehdit unsurlarıyla doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle uyuşturucuya tanıklık ve uyuşturucu sorununa ilişkin algılar, kamusal alanda güvenlik hissinin neden kırılma yaşadığını anlamak açısından önemli bir gösterge sunmaktadır. Grafik 1 ve tablo 5, kurumsal güvenliğe ilişkin olumlu değerlendirmelere rağmen kamusal alanda güvensizlik hissinin neden devam edebildiğini açıklamaya yönelik tamamlayıcı bir zemin sağlayacaktır.

Şekil 1: Son 3 Ay İçerisinde Yaşadığı Çevrede Uyuşturucu Madde Kullanan Birini Gören Bireylerin Oranı 2018-2024

Kaynak: TÜİK Yaşam Memnuniyeti Araştırması (2025)

Şekil 1 bireylerin son üç ay içerisinde yaşadıkları çevrede uyuşturucu madde kullanan birini görme oranlarının 2018–2024 dönemindeki seyrini ortaya koymaktadır. Veriler, çevresel risk algısının zaman içerisinde dalgalı bir seyir sergilediğini göstermektedir. Dönemin başında yüksek düzeylerde seyreden uyuşturucuya tanıklık oranı, 2020 yılına gelindiğinde %14,2'ye kadar gerileyerek önemli bir düşüş göstermiştir. Ancak bu düşüş kalıcı bir iyileşmeye işaret etmemekte, izleyen yıllarda oranların kısmen az da olsa yeniden yükseldiği görülmektedir. Buna karşın, 2018 yılında gözlemlenen yüksek oran sonraki yıllarda yeniden üretilmediği, çevresel risk algısında aşırı yoğunluk düzeylerinin kalıcılılaşmadığı anlaşılmaktadır.

2021 ve 2022 yıllarında uyuşturucuya tanıklık oranlarının sırasıyla %16,3 ve %16,5 düzeylerine çıkması, çevresel risk algısının yeniden güçlendiğini ortaya koymaktadır. 2023 yılında sınırlı bir gerileme gözlenmiş olsa da, 2024 yılında oranın %17,7'ye yükselmesi, kamusal alanda uyuşturucuya ilişkin risk algısının devam ettiğini göstermektedir. Bu dalgalı seyir, bireylerin yaşadıkları çevredeki güvenlik koşullarını istikrarlı bir iyileşme süreci olarak değil, dönemsel değişimlere açık bir risk alanı olarak deneyimlediklerini düşündürmektedir. Şekil 1'in ortaya koyduğu bu desen, önceki bölümlerde tespit edilen kurumsal güvenlik algısının görece yüksek seyrine rağmen, kamusal alanda güvensizlik hissini neden bütünüyle ortadan kalkmadığını açıklamaya katkı sunmaktadır.

Tablo 5: Bireylerin Uyuşturucu ile İlgili Algısı 2020-2024 (%)

Yıl	İfade	Bireylerin Uyuşturucu ile İlgili Algısı 2020-2024 (%)				
		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
2020	Yaşadığım çevrede uyuşturucu kullanımının yaygınlaştığını düşünüyorum.	9,3	39,3	17,1	25,5	8,8
	Ülkemizde uyuşturucu kullanımının yaygınlaştığını düşünüyorum.	3,4	17,2	18,8	45,1	15,5
	Ailemin uyuşturucu tehdidi altında olduğunu düşünüyorum.	27,7	51,8	7,5	10,1	3
	Toplumun uyuşturucu tehdidi altında olduğunu düşünüyorum.	5,3	21,3	21,3	40,5	11,6
2021	Yaşadığım çevrede uyuşturucu kullanımının yaygınlaştığını düşünüyorum.	5,1	36,2	14,4	38,1	6,3
	Ülkemizde uyuşturucu kullanımının yaygınlaştığını düşünüyorum.	1,8	14	12,8	59,6	11,8
	Ailemin uyuşturucu tehdidi altında olduğunu düşünüyorum.	16	57,5	8,5	15,3	2,7
	Toplumun uyuşturucu tehdidi altında olduğunu düşünüyorum.	2,7	17	14,3	56,5	9,4
2022	Yaşadığım çevrede uyuşturucu kullanımının yaygınlaştığını düşünüyorum.	6,8	33,7	13	34,7	11,8
	Ülkemizde uyuşturucu kullanımının yaygınlaştığını düşünüyorum.	2,9	14,8	12,2	51,6	18,6
	Ailemin uyuşturucu tehdidi altında olduğunu düşünüyorum.	19,2	51,7	7,7	16	5,4
	Toplumun uyuşturucu tehdidi altında olduğunu düşünüyorum.	3,8	19,1	13,6	48,1	15,4
2023	Yaşadığım çevrede uyuşturucu kullanımının yaygınlaştığını düşünüyorum.	6,6	30,8	13,3	38,5	10,8
	Ülkemizde uyuşturucu kullanımının yaygınlaştığını düşünüyorum.	3,1	14,5	10,6	54,4	17,4
	Ailemin uyuşturucu tehdidi altında olduğunu düşünüyorum.	23,5	46,8	7,5	17,5	4,7
	Toplumun uyuşturucu tehdidi altında olduğunu düşünüyorum.	4	17,1	12,5	51,1	15,3
2024	Yaşadığım çevrede uyuşturucu kullanımının yaygınlaştığını düşünüyorum.	5,2	25	14,8	40,7	14,2
	Ülkemizde uyuşturucu kullanımının yaygınlaştığını düşünüyorum.	2,4	10,1	11,4	54,3	21,7
	Ailemin uyuşturucu tehdidi altında olduğunu düşünüyorum.	20,5	45,8	9,1	19	5,6
	Toplumun uyuşturucu tehdidi altında olduğunu düşünüyorum.	2,9	12,8	13,8	51,6	19

Kaynak: TÜİK Yaşam Memnuniyeti Araştırması (2025)

Tablo 5, bireylerin uyuşturucu kullanımına ilişkin algılarının farklı mekânsal ve toplumsal düzeylerde nasıl şekillendiğini ortaya koymaktadır. Şekil 1'de görülen “son üç ay içinde uyuşturucu kullanan birini görme” oranları, uyuşturucuya doğrudan tanıklık düzeyini yansıtırken; Tablo 5, bu deneyimin bireylerin algısal değerlendirmelerine nasıl yansıdığını göstermesi bakımından tamamlayıcı bir nitelik taşımaktadır. Bu yönüyle tablo 5, kentsel güvenliğin algı ve değerlendirme süreçleri üzerinden de kurulduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 5 verileri incelendiğinde, uyuşturucu kullanımının yaygınlaştığına ilişkin algının en yüksek Tablo 5 verileri incelendiğinde, uyuşturucu kullanımının yaygınlaştığına ilişkin algının en yüksek düzeyde ulusal ölçekte kurulduğu görülmektedir. “Ülkemizde uyuşturucu kullanımının yaygınlaştığını düşünüyorum” ifadesine katılım yönlü yanıtların (katılıyorum + kesinlikle katılıyorum) toplamı, 2020 yılında %60,6 iken, 2021'de %71,4'e yükselmiş; 2022 ve 2023 yıllarında %70 bandında seyretmiş ve 2024 yılında %76,0 düzeyine ulaşmıştır. Bu durum, uyuşturucu sorununa ilişkin algının ulusal düzeyde istikrarlı ve güçlenen bir güvenlik kaygısı olarak konumlandığını göstermektedir.

Buna karşılık, aynı algının yaşanılan çevre ölçeğinde daha sınırlı düzeyde kurulduğu dikkat çekmektedir. “Yaşadığım çevrede uyuşturucu kullanımının yaygınlaştığını düşünüyorum” ifadesine katılım yönlü yanıtlar, 2020 yılında %34,3 iken, 2024 yılında %54,9'a yükselmiştir. Bu artış, yerel düzeyde

algının zamanla güçlendiğini göstermektedir. Ancak Şekil 1’de ortaya konulan doğrudan tanıklık oranları ile birlikte değerlendirildiğinde, çevresel algının fiili karşılaşmalara kıyasla daha temkinli ve dalgalı biçimde kurulduğu anlaşılmaktadır. Başka bir ifadeyle, bireyler uyuşturucuya her zaman doğrudan tanık olmasalar da, çevresel risk algısı belirli bir düzeyde canlılığını korumaktadır.

Aile düzeyine ilişkin algılar ise diğer ölçeklere kıyasla belirgin biçimde daha düşüktür. “Ailemin uyuşturucu tehdidi altında olduğunu düşünüyorum” ifadesine katılım yönlü yanıtlar, 2020 yılında %13,1 iken, 2024 yılında %24,6’ya yükselmiş olsa da, bu oran ulusal ve toplumsal düzeydeki algıların oldukça gerisinde kalmaktadır. Bu durum, uyuşturucu tehdidinin bireyler tarafından öncelikle dışsal ve kamusal bir sorun olarak algılandığını, aileyi ise görece daha korunaklı bir alan olarak konumlandırdıklarını düşündürmektedir.

Toplumsal düzeydeki algılar ise ulusal algıyla büyük ölçüde paralellik göstermektedir. “Toplumun uyuşturucu tehdidi altında olduğunu düşünüyorum” ifadesine katılım yönlü yanıtlar 2020 yılında %52,1 iken, 2024 yılında %70,6’ya yükselmiştir. Bu bulgu, uyuşturucunun bireysel ya da yerel bir sorun olmanın ötesinde, toplumsal güvenliği tehdit eden yaygın bir olgu olarak algılandığını ortaya koymaktadır.

Şekil 1 ve Tablo 5 birlikte değerlendirildiğinde, kentsel güvenliğin uyuşturucu bağlamında iki düzeyde kurulduğu görülmektedir. Bir yandan bireylerin doğrudan tanıklık düzeyleri dönemsel dalgalanmalar gösterirken, diğer yandan algısal düzeyde uyuşturucu sorunu özellikle ulusal ve toplumsal ölçekte süreklilik arz eden bir güvenlik riski olarak değerlendirilmektedir. Bu durum, kentsel güvenliğin yalnızca somut karşılaşmalar üzerinden değil, algı, söylem ve kolektif değerlendirmeler üzerinden de inşa edildiğini göstermektedir.

Tartışma

Kentsel güvenlik, bireylerin gündelik yaşam içinde mekânla kurdukları ilişkiler üzerinden üretilen çok katmanlı bir deneyimdir. TÜİK Yaşam Memnuniyeti Araştırması verileri, güvenliğin kentte öncelikle

özel alanlarda süreklilik, öngörülebilirlik ve kontrol duygusu üzerinden kurulduğunu, kamusal alanlarda ise zamansal, çevresel ve toplumsal koşullara bağlı olarak biçimlendiğini göstermektedir. Bu çerçevede güvenlik, bireyin kent içindeki hareketleriyle birlikte kurulan, gündelik pratikler aracılığıyla sürdürülen bir algı biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ev ortamında hissedilen yüksek güvenlik düzeyi, bireylerin ontolojik güvenliği öncelikle özel alan üzerinden tesis ettiklerini göstermektedir. Tablo 1’de yer alan veriler, 2003–2024 dönemi boyunca evde yalnızken kendini güvenli ve çok güvenli hisseden bireylerin oranının her yıl açık ara çoğunluğu oluşturduğunu ortaya koymaktadır. İncelenen dönemde bu iki kategorinin toplamı çoğu yıl %80’in üzerinde seyretmektedir. Bu bulgu, makalenin kuramsal bölümünde tartışılan ontolojik güvenlik yaklaşımıyla doğrudan örtüşmektedir. Nitekim ev ortamı, bu sürekliliğin ve kontrol duygusunun en güçlü biçimde üretildiği mekân olarak işlev görmektedir. Tablo 1’de gözlenen istikrarlı oranlar, evin bireyler açısından fiziksel bir barınma alanı olduğu gibi gündelik yaşamın kesintisiz akışını mümkün kılan bir güvenlik zemini sunduğunda göstermektedir. Bu bulgu, Giddens’in (1991) ontolojik güvenlik yaklaşımını desteklemektedir. Ontolojik güvenlik, bireyin gündelik yaşamın sürekliliğine ve dünyanın öngörülebilir biçimde işlemeye devam edeceğine ilişkin temel güvenini ifade etmektedir. Çalışmada ev ortamında gözlenen yüksek güvenlik algısı, bireylerin güvenlik hissini öncelikle rutinlerin sürdürülebildiği ve kontrolün büyük ölçüde bireyde olduğu özel alan üzerinden kurduklarını göstermektedir. Bu durum, Hollway ve Jefferson’un (1997) güvenliğin gündelik yaşam pratikleriyle ilişkili olduğu yönündeki değerlendirmeleriyle de örtüşmektedir.

Cinsiyete göre dağılım dikkate alındığında, kadınlar ve erkekler arasında evde yalnızken hissedilen güvenlik düzeyinde anlamlı bir farklılaşma bulunmaması, özel alanın kentsel güvenliğin cinsiyetten bağımsız biçimde kurulduğu temel mekânlardan biri olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgu, kamusal alanda gözlenen cinsiyet temelli güvenlik

farklılaşmasının aksine, özel alanın güvenlik üretiminde ortak ve istikrarlı bir referans noktası işlevi gördüğünü göstermektedir.

Kamusal alanda, özellikle gece saatlerinde deneyimlenen güvenlik, çevresel ve mekânsal koşullar üzerinden kurulan farklı bir güvenlik mantığına dayanmaktadır. Tablo 2’de yer alan veriler, bireylerin yaşadıkları çevrede gece yalnız yürürken kendilerini güvende hissetme düzeylerinin ev ortamına kıyasla belirgin biçimde daha düşük seyrettiğini ortaya koymaktadır. İncelenen 2003–2024 dönemi boyunca çok güvenli ve güvenli yanıtlarının toplamı, kamusal alanda çoğu yıl ev içi güvenlik algısının yaklaşık 15–25 puan gerisinde kalmaktadır. Özellikle çok güvenli kategorisinin kamusal alanda sınırlı bir paya sahip olması, gece kamusal alanın bireyler açısından mutlak güvenlik üreten bir mekân olarak algılanmadığını göstermektedir. Zaman içindeki seyir incelendiğinde, kamusal alanda gece güvenliğinin dönemsel artış ve azalışlar gösterdiği, ancak istikrarlı bir güvenlik düzeyi üretmediği görülmektedir. Bu dalgalı yapı, kamusal alan güvenliğinin bireylerin gündelik deneyimlerinde çevresel ipuçlarına, aydınlatma düzeyine, insan yoğunluğuna ve algılanan sosyal denetime duyarlı biçimde şekillendiğini ortaya koymaktadır. Bu bulgu, makalenin kuramsal bölümünde tartışılan algısal güvenlik yaklaşımıyla örtüşmektedir. Kelling ve Wilson’un (1982) kırık camlar teorisine göre çevresel düzensizlik ve zayıf sosyal denetim, bireylerin kamusal alanı daha güvensiz algılamasına yol açmaktadır. Gece kamusal alanda hissedilen kırılgan güvenlik algısı, çevresel koşulların güvenlik deneyimindeki belirleyici rolünü ortaya koymaktadır.

Toplumsal cinsiyet, kamusal alandaki bu güvenlik deneyimini belirgin biçimde ayırıştırıcı temel bir değişken olarak ortaya çıkmaktadır. Tablo 2’de görüldüğü üzere, erkeklerde gece yalnız yürürken kendini güvenli ve çok güvenli hissedenenlerin oranı çoğu yıl %65–75 aralığında seyrederken, kadınlarda bu oran genellikle %45–55 bandında kalmaktadır. Bu bulgu, literatürde tartışılan korku paradoksu ve kamusal alanın cinsiyetlendirilmesi yaklaşımlarıyla doğrudan örtüşmektedir. Bu durum, kamusal alanın kadınlar açısından sürekli olarak yönetilmesi, hesaplanması ve denetlenmesi gereken bir

güvenlik alanı olduğunu göstermektedir. Ferraro (1996), kadınların mağduriyet düzeylerinden bağımsız olarak kamusal alanda daha yüksek düzeyde korku ve kaygı yaşadığını belirtmektedir. Kadınlarda gözlenen daha düşük güvenlik algısı, literatürde tartışılan korku paradoksuyla uyum göstermektedir.

Kurumsal güvenliğe ilişkin bulgular, kentsel güvenliğinin bireyler tarafından öncelikle hizmet performansı üzerinden değerlendirildiğini göstermektedir. Tablo 3’te yer alan veriler, 2003–2024 döneminde asayiş hizmetlerinden memnun olan bireylerin oranının çoğu yıl %65–75 aralığında seyrettiğini ortaya koymaktadır. Bundan dolayı güvenlik kurumlarının kentte düzen sağlama ve müdahale kapasitesine yönelik güçlü bir kurumsal güven algısının olduğu söylenebilir. Tablo 4’te olaylara müdahale hızı, vatandaşa yönelik tutum ve trafik hizmetleri gibi farklı hizmet alanlarında gözlenen benzer oranlar, bu kurumsal güvenin güvenlik hizmetlerinin bütününe yayılan bir değerlendirme üzerinden kurulduğunu göstermektedir.

Buna karşılık, Tablo 2’de görülen gece kamusal alanda yalnız yürürken hissedilen güvenlik düzeyleri, bu yüksek kurumsal memnuniyetin gündelik güvenlik deneyimine aynı ölçüde yansımadığını ortaya koymaktadır. Erkeklerde dahi gece kamusal alanda kendini güvenli hissedenenlerin oranı çoğu yıl %70 bandını aşmazken, kadınlarda bu oran %45–55 aralığında seyretmektedir. Bu tablo, kurumsal güvenliğinin hizmet performansına dayalı bir değerlendirme üretirken, gündelik güvenlik hissinin bireylerin kamusal alandaki mekânsal deneyimleri, çevresel koşullar ve öngörülebilirlik algısı üzerinden şekillendiğini göstermektedir. Dolayısıyla kurumsal güvenlik, kentte düzen ve müdahale kapasitesine duyulan güveni ifade ederken; gündelik güvenlik deneyimi, bireyin kamusal alanı ne ölçüde kontrol edilebilir ve öngörülebilir bulduğuna dayanan farklı bir güvenlik mantığına karşılık gelmektedir. Farrall, Jackson ve Gray’e (2009) göre güvenlik kurumlarına duyulan güven ile bireylerin gündelik yaşamda hissettikleri güvenlik arasında her zaman doğrudan bir ilişki bulunmamaktadır. Asayiş hiz-

metlerinden memnuniyetin yüksek olmasına rağmen kamusal alandaki güvenlik hissini daha sınırlı kalması, bu ayrışmayı görünür kılmaktadır.

Çevresel risk algılarına ilişkin bulgular, güvenliğin algısal boyutunun nasıl kurulduğunu açık biçimde ortaya koymaktadır. Şekil 1'de uyuşturucu madde kullanımına doğrudan tanıklık oranları düşüş eğilimi gösterirken, Tablo 5'te uyuşturucu kullanımının yaygınlaştığına ilişkin algının güçlenmesi, güvenliğin bireysel deneyimlerden bağımsız olarak da üretildiğini göstermektedir. Uyuşturucu, kentte doğrudan karşılaşılan bir olgudan çok, kamusal alanın güvensizliğini temsil eden sembolik bir risk unsurudur. Bu sembolik risk, bireylerin kentteki kontrol ve öngörülebilirlik algısını zayıflatarak güvenlik hissini dönüştürmektedir.

Sonuç

Bu çalışma, kent güvenliğinin gündelik yaşamda bireylerin mekânla kurdukları ilişkiler üzerinden üretildiğini ortaya koymaktadır. TÜİK Yaşam Memnuniyeti Araştırması verileri, güvenliğin bireyler açısından öncelikle özel alanda, özellikle ev ortamında, süreklilik ve öngörülebilirlik temelinde kurulduğunu göstermektedir. İncelenen 2003-2024 döneminde evde yalnızken kendini güvenli ve çok güvenli hissedilen bireylerin oranının istikrarlı biçimde yüksek seyretmesi, güvenliğin gündelik yaşamda ontolojik bir dayanak üzerinden tesis edildiğini göstermektedir.

Kamusal alanda güvenlik deneyimi ise çevresel ve mekânsal koşullar üzerinden şekillenmektedir. Yaşanılan çevrede gece yalnız yürürken hissedilen güvenlik düzeylerinin ev ortamına kıyasla daha düşük seyretmesi, kamusal alan güvenliğinin bireylerin çevresel ipuçlarını okuma biçimleriyle yakından ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Aydınlatma düzeyi, insan yoğunluğu, mekânsal bakım ve algılanan sosyal denetim, kamusal alanda güvenliğin kurulmasında belirleyici unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Zaman içinde gözlenen dalgalanmalar, kamusal alan güvenliğinin dönemsel koşullara ve çevresel düzenlemelere duyarlı bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Toplumsal cinsiyet, kamusal alan güvenliğinin deneyimlenme biçiminde yapısal bir farklılaşma üretmektedir. Kadınların gece kamusal alanda kendilerini güvende hissetme düzeylerinin erkeklere kıyasla daha düşük seyretmesi, kamusal alan güvenliğinin toplumsal deneyimler üzerinden şekillendiğini göstermektedir. Buna karşılık, ev içi güvenlik algısında kadınlar ve erkekler arasında belirgin bir farklılaşma bulunmaması, özel alanın güvenliğinin daha ortak ve istikrarlı biçimde kurulduğu bir mekân olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, kentsel güvenliğin özel ve kamusal alanlarda farklı güvenlik mantıkları üzerinden üretildiğini göstermektedir.

Kurumsal güvenliğe ilişkin bulgular, kentsel güvenliğin önemli bir gerilim alanını görünür kılmaktadır. Asayiş hizmetlerinden memnuniyet oranlarının uzun dönem boyunca yüksek seyretmesine rağmen, kamusal alanda özellikle gece saatlerinde hissedilen güvenliğin sınırlı kalması, bu çalışmada algı ile politika arasındaki uyumsuzluğu kavramsallaştırılan bir duruma işaret etmektedir. Güvenlik politikaları kurumsal performans ve hizmet memnuniyeti üzerinden olumlu değerlendirilirken, bireylerin gündelik yaşamda deneyimledikleri güvenlik bu değerlendirmeye birebir örtüşmemektedir. Bu bulgu, kentsel güvenlik politikalarının suçla mücadele ve müdahale kapasitesinin yanı sıra, mekânsal düzenleme, çevresel bakım ve kamusal alan yönetimi gibi gündelik yaşamı doğrudan etkileyen unsurları merkeze alan bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerektiğini göstermektedir.

Extended Abstract

Experiencing urban security in everyday life: An analysis of perception, space, and policy.

Urban security has increasingly become a multidimensional issue shaped not only by objective crime rates but also by individuals' perceptions, experiences, and everyday practices. While traditional approaches tend to evaluate urban security through measurable indicators such as crime statistics and victimization rates, recent studies emphasize the importance of subjective security and the ways in which individuals experience security in their daily lives. In this context, the present study aims to examine how urban security is experienced in everyday life in Turkey, focusing on the differences between private and public spaces, gender-based variations, and the relationship between institutional trust and perceived safety.

The main research problem of the study is to understand how individuals perceive and experience security in their daily environments and whether there is a discrepancy between institutional security provision and the subjective sense of safety. Accordingly, the study seeks to answer the following questions: To what extent do individuals feel safe in their homes and in public spaces, particularly at night? How does perceived safety vary between these spaces? Does gender create differences in security perception? Is there a mismatch between satisfaction with law enforcement services and everyday security experiences? How do environmental risk perceptions, especially regarding drug use, influence feelings of safety in urban settings?

The study is grounded in a theoretical framework that conceptualizes security as a socially constructed and experience-based phenomenon. Drawing on perspectives from criminology, urban sociology, and environmental psychology, the study adopts an approach integrating perceptual security, ontological security, and environmental cues. Ontological security, as developed by Giddens, highlights the importance of continuity, predictability, and routine in shaping individuals' sense

of safety. In this regard, the home emerges as a central space where individuals establish control and stability, whereas public spaces are characterized by uncertainty and fluctuating conditions. Additionally, the study incorporates gender-based analyses of fear and vulnerability, emphasizing how cultural codes and social roles shape security perceptions differently for women and men. Environmental approaches such as the "broken windows" theory further contribute to understanding how physical disorder and spatial cues influence perceived insecurity.

Methodologically, the study employs a quantitative research design based on secondary data analysis. The data are derived from the Life Satisfaction Survey conducted annually by the Turkish Statistical Institute, covering the period between 2003 and 2024. This dataset is particularly suitable for the study as it provides nationally representative and longitudinal data on individuals' perceptions of safety, evaluations of public services, and environmental risk assessments. Urban security is operationalized through three main dimensions: everyday security experience, institutional security perception, and environmental risk perception. Everyday security is measured through individuals' self-reported feelings of safety when alone at home and when walking alone at night in their neighborhoods. Institutional security perception is assessed through satisfaction with law enforcement services and evaluations of service performance. Environmental risk perception is examined through indicators related to the visibility and perceived prevalence of drug use in the neighborhood. The analysis is based on descriptive statistics and longitudinal comparisons, allowing the study to identify trends and patterns over time.

The findings of the study reveal several important insights. First, urban security in everyday life is primarily established within the private sphere. The proportion of individuals who feel safe when alone at home remains consistently high over the years, indicating that the home functions as a stable and predictable environment where ontological security is maintained. In contrast, perceived safety in public spaces, particularly at night,

is significantly lower and more volatile. This suggests that public spaces are experienced as less controllable and more sensitive to environmental conditions such as lighting, maintenance, and social presence.

Second, gender emerges as a critical factor in shaping the experience of urban security. Women consistently report lower levels of perceived safety in public spaces compared to men, especially at night. However, no significant gender difference is observed in the perception of safety within the home. This finding highlights the gendered nature of public space and supports the argument that security is not only spatially differentiated but also socially constructed.

Third, the study identifies a notable mismatch between institutional security and perceived safety. Despite high levels of satisfaction with law enforcement services, this institutional trust does not translate into a corresponding sense of safety in public spaces. This indicates that security cannot be reduced to institutional performance alone; rather, it is shaped by individuals' everyday experiences and spatial interactions.

Finally, environmental risk perceptions play a significant role in shaping urban security. While direct encounters with drug use fluctuate over time, the perception that drug use is widespread remains high and even increases. This discrepancy suggests that perceived risk is not solely based on direct experience but is also influenced by broader social narratives and collective evaluations. As a result, urban security is constructed not only through actual events but also through perceptions and symbolic representations of risk.

In conclusion, the study demonstrates that urban security is a complex and multi-layered phenomenon that cannot be fully understood through objective indicators alone. Security is experienced differently across spaces, shaped by gender, and influenced by both institutional trust and environmental perceptions. The findings highlight the need for a more holistic approach to urban security that goes beyond crime control and incorporates

the everyday experiences of individuals. Policy implications include the importance of improving environmental conditions in public spaces, enhancing visibility and communication of security services, and addressing gender-specific vulnerabilities. By integrating perceptual and experiential dimensions into urban security policies, it is possible to create safer and more inclusive urban environments.

Declarations

Funding: The author received no financial support for the research, authorship, and/or publication of this article.

Conflict of Interest: The author declares no conflict of interest.

Ethical Approval: This study does not require ethics committee approval, as it is based on published sources and does not involve human participants, personal data, or experimental procedures.

Data Availability: No datasets were generated or analyzed during the current study. The study is based on published sources cited in the manuscript.

AI Disclosure: No artificial intelligence (AI)-based tools or applications were used in the preparation of this study.

References

- Crowe, T., & Fennelly, L. J. (2013). *Crime prevention through environmental design*. Elsevier.
- Demirbaş, M., Kavsıracı, O., Çelik, A., Akıncioğlu, N. U., & Peker, H. S. (2025). Fear of crime in traffic: An analysis of gender-based perceptual differences in the case of İzmir. *OPUS Journal of Society Research*, 22(5), 1133–1145.
<https://doi.org/10.26466/opusjst.1741867>
- Engström, A., & Kronkvist, K. (2018). Situating fear of crime: The prospects for criminological research to use smartphone applications to gather experience sampling data. In G. Leventakis &

- M. Haberfeld (Eds.), *Community-oriented policing and technological innovations* (pp. xx-xx). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-89294-8_9
- Farrall, S., Jackson, J., & Gray, E. (2009). *Social order and the fear of crime in contemporary times*. Oxford University Press.
- Ferraro, K. F. (1995). *Fear of crime: Interpreting victimization risk*. SUNY Press.
- Ferraro, K. F. (1996). Women's fear of victimization: Shadow of sexual assault? *Social Forces*, 75(2), 667–690. <https://doi.org/10.1093/sf/75.2.667>
- Ferraro, K. F., & LaGrange, R. (2017). The measurement of fear of crime. In J. Jackson & E. Gray (Eds.), *The fear of crime* (pp. xx-xx). Routledge.
- Foster, S., & Giles-Corti, B. (2008). The built environment, neighborhood crime and constrained physical activity: An exploration of inconsistent findings. *Preventive Medicine*, 47(3), 241–251. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2008.03.017>
- Garland, D. (2001). *The culture of control: Crime and social order in contemporary society*. Oxford University Press.
- Giddens, A. (1991). Modernity and self-identity. In *Social theory re-wired* (pp. xx-xx). Routledge.
- Gottdiener, M., Hohle, R., & King, C. (2019). *The new urban sociology* (6th ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429244452>
- Hollway, W., & Jefferson, T. (1997). The risk society in an age of anxiety: Situating fear of crime. *The British Journal of Sociology*, 48(2), 255–266. <https://doi.org/10.2307/591751>
- Jackson, J. (2004). Experience and expression: Social and cultural significance in the fear of crime. *British Journal of Criminology*, 44(6), 946–966.
- Jackson, J., Bradford, B., Hough, M., Myhill, A., Quinton, P., & Tyler, T. R. (2012). Why do people comply with the law? Legitimacy and the influence of legal institutions. *British Journal of Criminology*, 52(6), 1051–1071.
- Jeffery, C. R. (1971). Crime prevention through environmental design. *American Behavioral Scientist*, 14(4), 598.
- Kelling, G. L., & Wilson, J. Q. (1982). Broken windows. *The Atlantic Monthly*, 249(3), 29–38.
- Kern, L. (2021). *Feminist city: Claiming space in a man-made world*. Verso.
- Pain, R. (2001). Gender, race, age and fear in the city. *Urban Studies*, 38(5–6), 899–913.
- Ross, C. E., & Jang, S. J. (2000). Neighborhood disorder, fear, and mistrust: The buffering role of social ties with neighbors. *American Journal of Community Psychology*, 28(4), 401–420. <https://doi.org/10.1023/A:1005137713332>
- Spielberger, C. D., Gorsuch, R. L., Lushene, R., Vagg, P. R., & Jacobs, G. A. (1983). *Manual for the state-trait anxiety inventory*. Consulting Psychologists Press.
- Surette, R. (2010). *Media, crime, and criminal justice: Images, realities, and policies* (4th ed.). Wadsworth.
- Tyler, T. R. (2004). Enhancing police legitimacy. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 593(1), 84–99.